

درس ۲

من مسئول هستم

۱- ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای حقوق متقابل هستیم. صحیح (*) غلط ( )

۲- حقوق متقابل چیست؟

۳- حق و مسئولیت به منزله دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آنها حفظ شود، با ذکر مثال این جمله را توضیح دهید.

۴- همانطور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم. صحیح (*) غلط ( )

۵- مسئولیت یعنی چه؟

۶- چه هنگامی گفته می‌شود یک شخص فرد مسئولیت پذیری است؟

۷- افراد در نقش های مختلف، .. مسئولیتهای .. مختلف دارند.

در درس قبل شما آموختید که شما حقوقی دارید. اما حتما پی بردید که دیگران نیز حقوقی دارند. به عبارت دیگر ^(۱) ما در روابطی

که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای «حقوق متقابل» هستیم. ^(۲) همانطور که ما حق داریم، پدر و مادر و معلم و همسایگان و دوستان و ...

رعین حقوقی بر ما دارند. اما همراه با هر حق، مسئولیت ها و تکالیفی وجود دارد و ای دو به منزلت دو کفه ترازو هستند که با رعیت تعادل آنها

حفظ شود؛ ^(۳) برای مثال، ما در کشورمان از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت و بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری

داشته باشیم. از طرف دیگر، ما نیز نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت آن باشیم.

پس همان طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم.

^(۵) مسئولیت بهری وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم. ^(۶) وقتی فردی وظایف و تکالیف خودش

را خوب انجام می‌دهد می‌گویند او فرد مسئولیت پذیری است. ۸- آیا ممکن است فردی مسئولیتی نداشته باشد؟

^(۷) افراد در نقشهای مختلف، مسئولیت های مختلف دارند. ^(۸) اگر چه ممکن است بعضی افراد مسئولیت های بیشتری مهم تری داشته

باشند اما هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

فعالیت

۱- آقای مسعودی ۴۰ سال دارد و پزشک است. او دارای همسر و سه فرزند است و در یک کاشانه (آپارتمان) زندگی می‌کند به نظر شما او در هر یک از نقشهای زیر چه مسئولیت هایی به عهده دارد؟

به عنوان پدر: خرید وسایل مورد نیاز خانه - در مواقع حساس تصمیمات مهم را بگیرد - محبت و احترام به فرزندان - فراهم کردن امکانات تحصیل فرزندان - تلاش برای تربیت صحیح فرزندان.

به عنوان همسر: محبت، توجه و احترام به همسر - همکاری و تقسیم کار با همسر در انجام امور خانه - همکاری در تربیت فرزندان - فراهم کردن وسایل زندگی مانند خوراک، پوشاک و مسکن.

به عنوان پزشک: رسیدگی به بیماران و تلاش برای بهبودی آنها.

به عنوان فرزند پدر و مادر خود: محبت، توجه و احترام نسبت به پدر و مادر - دیدار آنها - کمک و رسیدگی به آنها.

به عنوان همسایه: محبت و احترام به همسایه ها - عدم مزاحمت برای همسایه ها - مشارکت در اداره ساختمان و ارتباط مناسب با آنها - کمک به همسایگان در موقعیت های مختلف.

۲- کاربرگ شماره (۱) را کامل کنید و در جدول آن مسئولیتهای خود و سایر اعضای خانواده تان را بنویسید.

پاسخ بر عهده دانش آموزان

اکنون که این فعالیت ها رو انجام دادیم، از خود پرسیم ۹- من در برابر چه چیزی و چه کسانی مسئول هستم؟

^(۹) ما در برابر خداوند، خودم، دیگران (اعضای خانواده - معلمان - همکلاسیها و اعضای جامعه)، محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول

هستیم.

۱۰- چرا ما در برابر خداوند مسئول هستیم؟

۱۱- خداوند متعال چه نعمتهایی به ما عطا کرده است؟

۱۲- ما در برابر نعمتهای خداوند چه وظایفی داریم؟

۱۳- چگونه می توانیم در برابر نعمتهای خداوند شکرگزار باشیم؟

۱۴- خداوند از اعمال و رفتار من و آنچه در قلب و فکر من میگذرد آگاه است. صحیح (*) غلط ( )

من در نزد خداوند مسئول هستم

این از فضل پروردگار من است تا مرا آزمایش کند که آیا شکر میکنم یا کفر می ورزم؟

سوره نمل آیه ۴۰

@motaleat707

(۱۰) خداوند متعال نعمتهای فراوانی به من عطا کرده است. (۱۱) عقل و فکر و استعداد و توانایی؛ خانواده؛ معلم؛ خوراک و پوشاک و صدها نعمت دیگر... وظیفه من این است که (۱۲) خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم و از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من و جامعه من است پیروی کنم. شکرگزاری، (۱۳) استفاده صحیح از نعمت ها، قدر نعمت ها را دانستن به هدر ندادن آنهاست. (۱۴) خداوند از اعمال و رفتار من و از آنچه در قلب و فکر من میگذرد آگاه است.

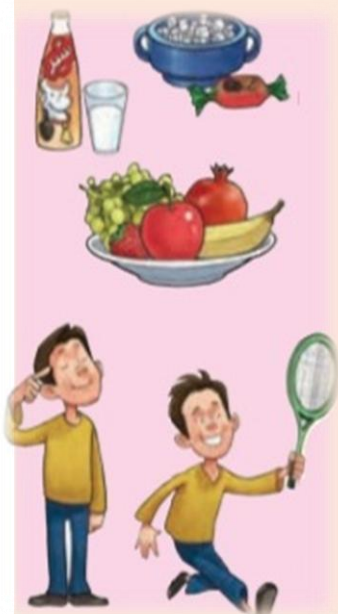
فعالیت

۳- نعمت هایی را که خداوند متعال به شما داده، به خاطر بطوری و آنها را یادداشت کنید. سپس با دوستان خود همفکری کنید و بگویید برای قدرداری و اطاعت از او تصمیم می گویید چه کارهایی انجام دهید. پاسخ بر عهده دانش آموزان

۱۵- ما در برابر بدن خود چه وظایفی داریم؟

۱۶- ما برای مراقبت از روح و روان خود چه مسئولیتی داریم؟

من نسبت به خودم مسئول هستم

یکی از مسئولیتهای مهم من مراقبت از خودم است. بدن من یکی از شگفتی های خلقت است. هر یک از اعضای بدن از ده ها بخش تشکیل شده که مانند یک دستگاه پیچیده و برنامه ریزی شده وظایفی را به عهده دارد.

من با (۱۵) خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاهای مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت می کنم. من از بدن خودم در مقابل موقعیتهای خطرناک مثل سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظای آن محافظت می کنم. من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم.

من از یک جنبه دیگر هم مراقب اعضای بدنم هستم. (۱۶) تلاش می کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. با دست و پایم کار خطایی گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

فعالیت

۴- امام سجاد (ع) در رساله حقوق، حق دست، پا چشم و گوش بر انسان را بیان فرموده اند. با راهنمایی معلم خود، به این متن مراجعه کنید و در باره حقوق یکی از این چهار عضو بدن، با هم گفت و گو کنید.

امام سجاد (ع) در باره حق پا می فرمایند: و اما حق پاهایت بر تو آنست که از آن بعنوان وسیله ای برای رفتن به طرف حرام استفاده نکنی و پا را مرکب در راهی که سبب استخفاف و زبونی تو می شود قرار ندهی، زیرا که این دو پا ترا حمل می کنند و سیر می دهند در مسیردین و سبقت گرفتن در کارهای خوب و قوتی نیست مگر به قوت پروردگار.

۵- فهرستی از فعالیت هایی که می تواند به سلامتی شما کمک کنند، و در کلاس با دیگر دوستان خود آن را در قالب یک پیمان نامه تکمیل کنید. فعالیت هایی مانند:

- من قول می دهم هر روز چند دقیقه پیاده روی کنم.
- من قول می دهم مدت زمان تماشای تلویزیون یا استفاده از بازی های رایانه ای و تلفن همراه را کاهش دهم.
- من قول می دهم بخشی از اوقات فراغت خودم را در کنار خانواده و دوستانم، به انجام بازی های گروهی و ورزش اختصاص دهم.
- من قول می دهم وعده های غذایی خودم را به طور کامل میل کنم.
- من قول می دهم در خرید مواد خوراکی، از استاندارد بودن آن مطمئن شوم و سعی می کنم از غذاهای آماده، کمتر استفاده کنم.
- من قول می دهم از معده خود مراقبت کنم و از غذاهای زیان آور (چیپس، پفک و ...) استفاده نکنم و آسیبی به آن نرسانم.
- من قول می دهم از چشمان خود مراقبت کنم و از تماشای بیش از حد تلویزیون و بازی بیش از اندازه با رایانه پرهیز کنم.

من نسبت به دیگران مسئول هستم

۱۷- وظیفه شما در برابر اعضای خانواده چیست؟

با اعضای خانواده

(۱۷) من در کارهای خانه با پدر و مادرم همکاری می کنم. وظایف شخصی خودم را بر دوش دیگران نمی گذارم. از پدر و مادرم اطاعت می کنم و به نصیحت‌هایشان گوش می دهم؛ چون آنها خوشبختی مرا می خواهند.
من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت می نمایم.
می دانم بایع به اعضای خانواده ام احترام بگذارم و هرگز نباید بی احترامی با پدر و مادر با تندی و گستاخی صحبت کنم. از هر تصمیمی که باعث ناراحتی آنها می شود خودداری می کنم.

با معلمان و هم کلاسی ها

۱۸- وظایف شما در برابر مدرسه چیست؟

(۱۸) من مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت می کنم.
در مدرسه همه تلاش می کنند تا من بپوشم و بچسبم.
با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه، با ادب و احترام برخورد می کنم.
به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درس ها را خوب یاد بگیرم و تکالیفم را به موقع انجام دهم. من همیشه با هم کلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک می کنم.
ما باید از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت می کنیم.

(۱۹) در محل زندگی ام طوری رفتار می‌کنم که همسایگان آزرده نشوند. برای حفظ امریت با اهالی محل و مسئولان همکاری می‌کنم.
من وظیفه دارم به همراه هم وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم و در هنگام حوادث طبیعی مانند سیل یا زلزله به یاری آنها بشتابم.

۲۰- من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها می‌دانم. صحیح (*) غلط ( )

۲۱- یکی از راه هایی که بوسیله آن شما دانش آموزان می‌توانید از استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنید چیست؟

۲۲- من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها، مسئول هستم.

(۲۰) من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها می‌دانم.
من وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنم. یکی از راه هایی که من به وسیله آن می‌توانم از استقلال کشورم دفاع کنم، (۲۱) خوب درس خواندن و امیدواری به آینده کشورم است.
(۲۲) من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها، مسئول هستم.

فعالیت

۶- متن زیر را در کلاس بخوانید و با همفکری و گفت و گو به پرسشها پاسخ دهید

دانش آموزان و مسئولیت های اجتماعی

دانش آموزان علاقه مندند در فعالیت های اجتماعی همکاری و مشارکت کنند و مانند اعضا ی دیگر جامعه برای پیشرفت علمی و فرهنگی و امریت و آباداری کشور خود گام بردارند.

انجمن های اسلامی دانش آموزان، بسیج دانش آموزی و سازمان دانش آموزی از نهادهایی هستند که در مدارس زمینه مناسبی را برای افزایش توانمندی و فعالیت های اجتماعی دانش آموزان فراهم می کنند دانش آموزان با عضویت و فعالیت در انجمن های اسلامی دانش آموزان، بسیج دانش آموزی و سازمان دانش آموزی توانمندی های تشکیلاتی و مدیریتی خود را تقویت می کنند و برای پذیرش مسئولیت های اجتماعی بزرگ تر آماده می شوند.

پویندگان و پیشگامان بسیج دانش آموزی با شرکت در اردوها ی آموزشی، علمی و فرهنگی و جهادی، کلاس های قرآن و معارف، راه پیمایی های مختلف، گرامیداشت مناسبت ها و اطمینان الله، نماز جمعه، برگزاری مسابقات ورزشی، جمع آوری و نشر آثار شهیدان و شهدای دانش آموز، روحیه همکاری و انقلابی بودن و مسئولیت پذیری را در خود تقویت می کنند. بسیجی فردی است که عاشقانه و شجاعانه تا پای جان از اسلام و قرآن و انقلاب در مقابل دشمنانی همچون آمریکای ظالم و صهیونیسم جنایت کار دفاع می کند؛ با ظالمان می جنگد و نسبت به مردم صمیمی و فروتن و همواره آماده کمک به هموعان است. نوجوانان و جوانان دانش آموز بسیجی در پیروزی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و دیگر عرصه های انقلاب نقش مؤثر و ممتازی داشته اند **پیشتازان (پسر و دختر)** سازمان دانش آموزی نیز در فعالیت هایی چون اداره امور مدرسه، تشکیل گروه های علمی و کمک به دانش آموزان دیگر اداره تعاونی مدرسه دوستی با طبیعت آمادگی برای امداد و نجات، شرکت در اجرای مراسم عبادی گرامیداشت مناسبت ها و اطمینان الله مسئولیت پذیری اجتماعی را می آموزند و به کار می بندند.

۱ شما در کدام یک از نهادهای اجتماعی مدرسه عضو هستید؟ چرا؟ پاسخ بر عهده دانش آموزان

۲- الف) تاکنون در کدام یک از برنامه های بسیج دانش آموزی، انجمن اسلامی دانش آموزان یا سازمان دانش آموزی فعالیت و مشارکت کرده اید؟ برای هم کلاسی هایتان توضیح دهید. پاسخ بر عهده دانش آموزان

ب) به نظر شما شرکت در برنامه های تشکل های دانش آموزی چه تأثیری بر شخصیت شما داشته است؟ چه چیزهایی آموخته اید؟

پاسخ بر عهده دانش آموزان

@notaleat707

۳- برای بهتر شدن و گسترش برنامه های تشکّل های دانش آموزی در مدرسه خودتان، چه پیشنهادهایی دارید؟ پیشنهادهای خود را روی یک کاغذ بنویسید و به دست مسئولان مدرسه و مسئول امور پرورشی برسانید. پاسخ بر عهده دانش آموزان

۲۳- روز بسیج دانش آموزی چه روزی است؟

اسطوره ملّی

(۲۳) هشتم آبان، سالروز شهادت دانش آموز بسیجی، شهید حسین فهمیده را «روز بسیج دانش آموزی» نامگذاری کرده اند.

۲۴- امام خمینی (ره) در باره شهید حسین فهمیده چه فرموده اند؟

امام خمینی (ره) درباره وی فرمود:

(۲۴) رهبر ما آن طفل سرزده سالهای است که با قلب کوچک خود که

ارزشش از صدها زبان و قلم، بزرگ تر است با نارنجک خود را زنی تانک دشمن انداخت و آن را منهدم نمود و خود رهن شربت شهادت نوشید.

۲۵- آیت الله خامنه ای رهبر انقلاب اسلامی در باره شهید حسین فهمیده چه فرموده اند؟

آیت الله خامنه ای، رهبر انقلاب اسلامی در باره او فرمود:

(۲۵) او سیزده ساله بود؛ اما با رشد، با شعور، با اراده و مصمّم [بود]، او کشور خود را می شناخت، امام خود را می شناخت، دشمن خود را می شناخت؛ اهمیت وجود و فعالیت خود را هم می شناخت. [او] رفت [تا] این سرمایه را تقدیم عزّت کشور و آینده انقلاب و منافع و مصالح مردم کند. جسم او رفت؛ اما روحش زنده ماند، یادش ابدی شد و خاطره اش به صورت اسطوره در آمد. ابوالکّوست.

من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول هستم.

۲۶- نشانه های عظمت خداوند چیست؟

۲۷- وظیفه شما در برابر محیط زندگی و عالم آفرینش چیست؟

من و خانواده ام سعی می کنیم در روز درختکاری، چند نهال درخت را بکاریم، مخصوصاً درختانی که میوه می دهند.

(۲۶) آب و خاک و نور و هوا و گله و جانوران نشانه های عظمت خلقت خداوند و نعمت هایی برای ما هستند.

(۲۷) بایع برای آباد کردن محیط زندگام تلاش کنم.

سعی می کنم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم؛ به محیط زیست آسپه نرسانم و نظم طبیعت را برهم نزنم.

سعی می کنم محیط طبیعی زندگی حیوانات را تغییر ندهم و حیواناتی را که محل زندگی آنها طبیعت است، با نگهداری در محیط های بسته ای مانند قفس یا خانه، اذیت نکنم.